

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 114 L

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i politiregisterloven mv.

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 12. april 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens innhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endringer i politiregisterloven og andre lover i forbindelse med iverksetting av lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven). Politiregisterloven ble vedtatt 11. mars 2010. Proposisjonen er en oppfølging av Ot.prp. nr. 108 (2008-2009), jf. Prop. 12 L (2009-2010).

I de ovennevnte proposisjonene har man kun fremmet forslag til ny politiregisterlov uten at det er foreslått nødvendige endringer i andre lover. Departementet har funnet det hensiktsmessig at disse endringene samles i en egen proposisjon. Forslag til lovendringer gjelder dels endringer som er en direkte følge av politiregisterloven, som for eksempel overføring av taushetspliktsbestemmelsene fra henholdsvis straffeprosessloven og politiloven samt opphevelse av strafferegistreringsloven. Videre foreslås det enkelte endringer i straffeprosessloven uavhengig av politiregisterloven, som politiregisterlovutvalget har foreslått i NOU 2003: 21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern.

Politiregisterlovens bestemmelser om vandelskontroll nødvendiggjør en rekke endringer i gjeldende regelverk. Bestemmelsene i politiregisterloven § 39 om barneomsorgsattester medfører endringer i de lover som hjemler utstedelse av politiattest for personer som har ansvar for min-

dreårige. Likeledes medfører bestemmelsene i politiregisterloven § 43 om fornyet vandelskontroll enkelte endringer. Videre må flere av de hjemler om vandelskontroll som i dag er nedfelt i strafferegistreringsforskriften flyttes til spesiallovgivningen i den grad angjeldende område reguleres av en spesiallov.

Departementet foreslår også enkelte endringer i politiregisterloven. Disse er dels av redaksjonell art og dels en konsekvens av at man under utarbeidelse av politiregisterforskriften ble oppmerksom på enkelte forhold som tilsier endring i loven.

Endelig foreslås også overgangsregler som er nødvendig før politiregisterloven iverksettes.

2 Bakgrunn og høring

2.1 Bakgrunn

Politiregisterloven ble vedtatt 11. mars 2010. Loven regulerer politiets, herunder Politiets sikkerhetstjenestes og påtalemyndighetens behandling av opplysninger.

Loven inneholder blant annet betydelig omarbeidede regler om vandelskontroll og politiattester. Videre er reglene om politiets og påtalemyndighetens taushetsplikt og utlevering av opplysninger samlet i loven. Formålet med politiregisterloven er å bidra til en effektiv løsning av politiets og påtalemyndighetens oppgaver, og samtidig

sikre at beskyttelsen av personvernet ivaretas. Loven bygger på politiregisterutvalgets utredning i NOU 2003: 21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern.

Politiregisterloven nødvendiggjør endringer i andre lover. Departementet har tatt kontakt med de respektive departementene for å koordinere nødvendige endringer som følge av de nye reglene om vandelskontroll. Som det fremgår av Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 19.1 s. 287, fant departementet det mest hensiktsmessig at disse endringene ble samlet i en egen proposisjon, som ville bli fremmet i forbindelse med iverksettingen av politiregisterloven. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at enkelte departementer valgte å fremme egne proposisjoner om slike endringer, noe som særlig gjaldt de tilfellene der man også ønsket å innføre realitetsendringer i vandelskontrollen på de respektive områdene eller der man ønsket å innføre bestemmelsen om barneomsorgsattester i politiregisterloven § 39 på et tidligere tidspunkt enn tidspunktet for iverksettingen av politiregisterloven.

2.2 Høring

Endringsforslagene ble sendt på høring på ulike tidspunkter.

Endringer i andre lover som ble foreslått av politiregisterutvalget i NOU 2003: 21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern, ble sendt på høring i 2004.

Forslag til endringer i politiregisterloven ble sendt på høring sammen med forslaget til siste del av politiregisterforskriften 15. februar 2012.

Endringsforslag i andre lover som følge av reglene om vandelskontroll ble ikke sendt på høring idet de ikke medfører noen realitetsendringer.

2.3 Den videre fremstilling

Punkt 3 omhandler endringer i politiregisterloven og overgangsregler. I punkt 4 gjøres det rede for endringer i andre lover, som er en konsekvens av vedtakelsen av politiregisterloven. I punkt 5 omtales de økonomiske og administrative konsekvensene og punkt 6 inneholder de spesielle merkningene til de ulike bestemmelsene.

3 Endringer i politiregisterloven

3.1 Innledning

Begrunnelsen for de foreslåtte endringene i politiregisterloven er todelt. Enkelte endringer er begrunnet i å rette opp trykkfeil eller inkurier. Andre endringer er begrunnet i at man under utarbeidelsen av forskriften ble oppmerksom på at utformingen av enkelte bestemmelser er mindre hensiktsmessig eller at det er behov for justeringer.

3.2 Endringer i politiregisterloven

3.2.1 Departementets forslag

I det følgende omtales kun endringer i politiregisterloven som ikke er av ren redaksjonell art.

§ 5 nr. 2 siste punktum (nødvendighetskravet)

Slik § 5 nr. 2 er utformet i dag, gis det bare hjemmel for å registrere informanter som gir opplysninger til kriminalitetsbekjempelsen utenfor den enkelte straffesak. Denne beskrivelsen gjenspeiler imidlertid ikke realiteten, idet politiets informanter gir opplysninger både i og utenfor straffesaker. Det finnes heller ingen personvernmessige hensyn som tilsier at man skiller mellom informanter som gir opplysninger i eller utenfor straffesaker. Det foreslås derfor en tilføyelse i § 5 nr. 2, der det gis anvisning på at bokstav d også får anvendelse for informanter i straffesaker.

§ 8 første ledd (tidsbegrenset unntak fra kravene til formålsbestemthet, nødvendighet og relevans)

Det fremgår av § 8 siste ledd at bestemmelsen også får anvendelse for behandling av opplysninger i straffesaker, men slik at tidsbegrensningen i første ledd ikke gjelder. I bestemmelsens første ledd henvises det imidlertid bare til § 5 nr. 2, som omhandler kriminalitetsbekjempelse utenfor den enkelte straffesak. Siden bestemmelsen også gjelder for straffesaker, må det i første ledd også henvises til § 5 nr. 1.

§ 20 annet og tredje ledd (særlige regler for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger)

Bestemmelsen i nytt annet ledd foreslås flyttet fra § 27 fjerde ledd. At ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere dem er en generell bestemmelse, og bør derfor

ikke bare knyttes til utlevering av opplysninger i forebyggende øyemed. Dette understrekes også av det faktum at selv ikke-kvalitetssikrete opplysninger som nevnt i § 8 kan utleveres for kontroll uten at dette er knyttet til et bestemt formål. Bestemmelsen i § 27 fjerde ledd foreslås derfor flyttet til § 20, som er den generelle bestemmelsen for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger. Videre må den begrensningen som gjelder for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger til bruk i den enkelte straffesak også gjelde for utlevering i avvergende og forebyggende øyemed. Dersom ikke-verifiserte opplysninger utleveres for å få dem verifisert, ligger det i sakens natur at opplysningene ikke kan verifiseres før de utleveres.

§ 22 annet ledd (utlevering av opplysninger til utlandet)

Under høringen av forslaget til politiregisterloven gjorde Kripos oppmerksom på at forslaget til § 22 annet ledd ikke på en god måte fanger opp avtaler med internasjonale organer, herunder særlig Norges avtale med Interpol. Kripos' uttalelse er ikke kommentert i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) og det skyldes en ren forglemmelse at § 22 annet ledd ikke også nevner bindende avtaler som er inngått med andre enn utenlandske myndigheter. Det vises her også til at artikkel 13 i rammebeslutning om personvern i tredje søyle regulerer utlevering av opplysninger til kompetente myndigheter i tredjestater eller til internasjonale organer, noe som er begrunnet med at de fleste land innenfor EU har avtaler med slike organer. Det er uheldig at ordlyden i § 22 annet ledd kan gi inntrykk av at utlevering av opplysninger bare kan skje dersom det er inngått avtaler med utenlandske myndigheter, samtidig som Norge også utleverer opplysninger til internasjonale organer i henhold til inngåtte avtaler. Som følge av dette er det tilføyd at bestemmelsene i § 22 også gjelder når det er inngått bindende avtale med internasjonale organer.

§ 27 fjerde ledd (taushetsplikt ved avvergende og forebyggende virksomhet)

Som nevnt tidligere foreslås nåværende § 27 fjerde ledd flyttes til § 20 annet ledd. § 27 fjerde ledd foreslås erstattet med en bestemmelse som tydeliggjør at politiet også kan utlevere opplysninger i forbindelse med deltakelse i ulike samarbeidsfora med det formål å forebygge kriminalitet.

§ 27 åpner riktig nok for at politiet kan utlevere opplysninger til både offentlige organer og private dersom dette er nødvendig for å forebygge lov-

brudd, men denne bestemmelsen tar i større grad sikte på å forebygge mer konkrete lovbrudd. Bestemmelsen er en videreføring av straffeprosessloven § 61 c nr. 5 og 6. Departementet er kjent med at det i politiet hersker usikkerhet med henblikk på hvor langt de nevnte bestemmelsene rekker. Som følge av dette har det utviklet seg ulike praksis avhengig av hvordan bestemmelsene tolkes. Departementet anser det som viktig at politiet kan samarbeide med både offentlige organer og private for derved å fremme kriminalitetsforebyggende arbeid, særlig med henblikk på unge mennesker. Det er derfor uheldig at uklare taushetsbestemmelser kan stå i veien for et slikt samarbeid. Forslaget til nytt fjerde ledd er ment å bidra til å eliminere de omtalte uklarhetene ved å tydeliggjøre at politiet har adgang til å utlevere opplysninger med det formål å forebygge kriminalitet uten at dette nødvendigvis er knyttet til konkrete lovbrudd. De opplysningene som her kan utleveres kan være knyttet til både enkeltpersoner og miljøer, eller de kan være av mer politistrategisk art. Bestemmelsen er utformet etter mønster av den danske retsplejeloven § 1.54. Det er likevel viktig å understreke at bestemmelsene om forholdsmessighet i § 27 tredje ledd også gjelder for utlevering i henhold til nytt fjerde ledd.

§ 31 siste ledd (taushetsplikt ved utlevering til private i deres interesse)

Som følge av at departementet ikke foreslår å endre straffeprosessloven § 28 siste ledd i samsvar med politiregisterutvalgets forslag, må forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 31 siste ledd siste punktum strykes, jf. nærmere om dette i punkt 4.4.1.3. Denne endringen var derfor heller ikke omtalt i høringsnotatet av 15. februar 2012.

§ 35 første ledd (pålegg om taushetsplikt)

§ 35 første ledd er en videreføring av straffeprosessloven § 61 c tredje ledd første punktum. Under utarbeidelsen av proposisjonen til politiregisterloven har man imidlertid oversett at § 61 c ble endret ved at det ble tilføyd et nytt annet punktum. Siden hensikten var å videreføre § 61 c i politiregisterloven § 35 første ledd, tilføyes nå den endringen som ble foretatt i § 61 c.

§ 42 (anmerkning av færre opplysninger på politiattesten)

Politiregisterlovutvalgets forslag til bestemmelsen i § 42 gikk ut på at den Kongen bemyndiger kunne

utstede politiattester med flere eller færre opplysninger. Departementet har imidlertid ikke fulgt opp utvalgets forslag, slik at det nå bare er åpnet for at det kan anmerkes færre opplysninger. Bestemmelsens siste delsetning om at anmerkningen ikke skal kunne få uforholdsmessige konsekvenser for den politiattesten gjelder refererer til utvalgets forslag om at det kan anmerkes flere forhold på politiattesten. Siden dette ikke ble tatt til følge, gir siste delsetning ingen mening og foreslås derfor støket.

§ 50 tredje ledd (sletting, sperring og avlevering av opplysninger som ikke lenger er nødvendige for formålet)

I høringsnotatet av 15. februar 2012 er det foreslått at § 50 siste ledd, som slår fast at bestemmelsene om sletting i § 50 første ledd ikke gjelder for straffesaksdokumenter, overføres til politiregisterforskriften § 25-2 første ledd. Samtidig er det foreslått at det åpnes for unntak fra forskriftsbestemmelsene der noe annet er bestemt i straffeprosessloven. Begrunnelsen for dette unntaket er at man ved utarbeidelsen av Prop. 135 L (2010-2011) (barn og straff) ble klar over at det er uheldig at politiregisterloven stenger for all sletting av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumentene. Hensikten med straffeprosessloven § 161a tredje ledd var blant annet å sikre at personundersøkelser av mindreårige, til tross for at de inngår i straffesaksdokumentene, skal kunne slettes ved frifinnelse, da det ikke lenger foreligger et legitimt formål for å behandle slike personopplysninger. Bestemmelsen måtte derfor utformes slik at politiregisterloven § 50 siste ledd «ikke er til hinder for at slike personopplysninger slettes». For å unngå slike konstallasjoner ønsker departementet å flytte bestemmelsene om behandling av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumenter til politiregisterforskriften. På denne måten vil det ikke være nødvendig å avgrense mot politiregisterlovens bestemmelser der straffeprosessloven fastsetter sletting av straffesaksdokumenter. Tvert i mot vil det kunne henvises til politiregisterlovens alminnelige bestemmelser om sletting av opplysninger, noe som gir bedre samsvar i systemet. Som følge av denne endringen vil også ordlyden i straffeprosessloven § 161a måtte endres. For øvrig kan departementet nevne at nåværende bestemmelse i § 50 siste ledd strengt tatt uansett er overflødig i og med at det av bestemmelsens første ledd fremgår at opplysninger skal slettes, med mindre noe annet følger av arkivloven. Straffesaksdokumenter vil regelmessig bli arkivert, og

derved ikke slettet i form av tilintetgjøring. For at de nevnte opplysninger i personundersøkelser kan tilintetgjøres, vil det således være nødvendig at riksarkivaren treffer vedtak om kassasjon.

En annen konsekvens av å flytte bestemmelsen fra politiregisterloven § 50 til forskriften er at forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 69 første ledd nr. 2 må endres. Denne gir adgang til å tilpasse lovens bestemmelser for behandling av opplysninger i straffesaker. Siden man nå i forskriften gjør unntak fra politiregisterloven, krever dette en klarere forankring i forskriftshjemmelen.

§ 51 fjerde ledd (retting, sperring og sletting av opplysninger med feil eller mangler)

Begrunnelsen for dette endringsforslaget er den samme som for § 50 siste ledd, jf. begrunnelsen ovenfor. Bestemmelsen i § 51 siste ledd er i høringsnotatet av 15. februar 2012 foreslått overført til § 25-2 første ledd i forskriften.

§ 57 siste ledd annet punktum (meldeplikt)

Bestemmelsen om at det skal sendes ny melding hvert tredje år – uavhengig av om det har skjedd endringer – foreslås opphevet. En slik ordning ville medføre unødvendig mye arbeid for både den behandlingsansvarlige og Datatilsynet. Spørsmålet ble tatt opp med Datatilsynet under utarbeidelsen av forskriften, og Datatilsynet sluttet seg til departementets vurdering på dette punktet.

§ 69 første ledd nr. 2 og 9 (forskrifter)

Endringen har sammenheng med at bestemmelsene i § 50 siste ledd og § 51 siste ledd er overført til § 25-2 i forskriften. Ved at man derved i forskriften gjør unntak fra politiregisterloven, er det behov for en klarere forskriftshjemmel.

Etter at forslaget ble sendt på høring har det vist seg et annet endringsbehov. I følge politiregisterloven § 58 er Datatilsynet tilsynsorgan for all behandling i politiet og påtalemyndigheten, med unntak av behandling av opplysninger i PST. Det finnes imidlertid også andre tilsynsorganer som fører tilsyn med enkelte av politiets opplysninger. Som eksempel kan nevnes kommunikasjonskontrollutvalget, som etter straffeprosessloven § 216h skal føre kontroll med politiets og påtalemyndighetens behandling av saker etter kapittel 16a om kommunikasjonskontroll. Et annet eksempel er hvitvaskingsloven § 31, hvoretter et eget kontrollutvalg skal føre tilsyn med Økokrims behandling av opplysninger. Politiregisterlovens bestemmel-

ser i kapittel 10 om tilsyn var ikke ment å medføre endringer i andre kontrollutvalgsordninger. På den annen side vil politiregisterloven også komme til anvendelse for behandling av opplysninger som er særskilt regulert i andre lover, men bare i den grad ikke noe annet er bestemt i de lovene som regulerer angjeldende opplysninger. Dette innebærer at man i politiregisterforskriften må foreta en nærmere avgrensning med henblikk på politiregisterlovens anvendelse for slike særskilt regulerte opplysninger, noe som også omfatter tilsynskompetansen. Det er på denne bakgrunn ønskelig å tydeliggjøre i forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 69 at det kan foretas en nærmere regulering av ansvarsforholdene mellom Datatilsynet og særskilte kontrollutvalg. Hvordan grensene skal trekkes vil bli nærmere vurdert i forbindelse med utarbeidelsen av forskriften, som vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt. Departementet foreslår derfor å ta inn en slik hjemmel i § 69 første ledd nr. 23, og at nåværende nr. 23 blir nytt nr. 24.

Etter at forslaget ble sendt på høring har det i tillegg vist seg et annet endringsbehov. I henhold til politiregisterloven § 21 kan tjenestemenn i politiet gis tilgang (rett til direkte søk) til opplysninger til formål som omfattes av loven. I utgangspunktet vil det da bare kunne gis tilgang til politimessige formål og for å utføre oppgaver knyttet til vandelskontroll som nevnt i kapittel 7 i loven. Etter gjeldende rett og fast praksis har politiet imidlertid også tilgang til opplysninger for å kunne utføre sine oppgaver som forvaltningsorgan. I henhold til politiregisterloven § 29 er taushetsplikten ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for andre tjenestemenn i politiet i den utstrekning det er nødvendig for utøvelsen av politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål. Slik politiregisterloven er bygget opp er denne bruken av opplysninger å anse som *utlevering* til et annet formål enn politimessige formål, og vil derfor falle utenfor de tilfellene det kan gis direkte tilgang for etter politiregisterloven § 21. Siden det ikke var tilsiktet å gjøre endringer i gjeldende praksis, foreslås det derfor å tilføye i politiregisterloven § 69 nr. 9 at det kan gis forskrifter om tilgang til formål som nevnt i politiregisterloven § 29. Til hvilke registre det kan gis tilgang til disse formålene vil bli nærmere regulert i forskriften.

3.2.2 Høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Ingen av høringsinstansene har fremsatt innvendinger mot de forslagene som var på høring, og

departementet opprettholder derfor endringsforslagene.

3.3 Overgangsregler

Departementet foreslår at det i politiregisterloven § 70 nytt annet ledd gis en hjemmel for Kongen til å fastsette overgangsregler. I følge bestemmelsens første ledd kan Kongen bestemme at ulike bestemmelser i loven kan tre i kraft til forskjellig tid. Enkelte bestemmelser i politiregisterloven er av en slik art at de kan iverksettes for noen registre, men ikke for andre. Som eksempel kan nevnes § 17 om sporbarhet. Denne bestemmelsen vil kunne iverksettes sammen med de øvrige bestemmelsene, men bare for slike registre der teknologien gjør sporing mulig. Det finnes imidlertid flere registre i politiet der teknologien er så gammel at sporing ikke er mulig. Det vil således være nødvendig at man i overgangsregler gir anvisning på for hvilke registre § 17 kommer til anvendelse. Utover dette kan det tenkes behov for overgangsregler i forbindelse med krav om erstatning og vandelskontroll, herunder særlig bestemmelsen i politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav c om vandelskontroll av unge lovbyrtere.

4 Endringer i andre lover

4.1 Innledning

Forslag til endringer i andre lover er begrunnet i ulike forhold.

For det første må det foretas endringer i andre lover som er en direkte konsekvens av vedtakelsen av politiregisterloven, som for eksempel opphevelse av strafferegistreringsloven og taushetspliktsbestemmelser i straffeprosessloven, jf. nærmere om dette i punkt 4.2.

For det annet medfører politiregisterlovens bestemmelser i kapittel 7 om vandelskontroll behov for en rekke endringer og tilpasninger i andre lover som inneholder bestemmelser om vandelskontroll, jf. nærmere om dette i punkt 4.3.

Endelig foreslås det enkelte endringer i straffeprosessloven uavhengig av vedtakelsen av politiregisterloven. Disse endringene er begrunnet i politiregisterutvalgets forslag i NOU 2003: 21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern, jf. nærmere om dette i punkt 4.4.

4.2 Endringer i andre lover som følge av politiregisterloven utenom vandelskontroll

4.2.1 Innledende merknader

I dette punkt omtales de endringer som er en nødvendig konsekvens av vedtakelsen av politiregisterloven, jf. nærmere om dette i punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vedtaket av politiregisterloven medfører også en rekke endringer i påtaleinstruksen, herunder særlig bestemmelser om utlevering av opplysninger fra politiet til andre organer. De fleste av disse bestemmelsene vil bli overført til politiregisterforskriften, men enkelte bestemmelser må flyttes til andre lover, jf. nærmere om dette i punkt 4.2.4.

4.2.2 Opphevelse av strafferegistreringsloven

Politiregisterloven avløser strafferegistreringsloven av 11. juni 1971 nr. 52, og det finnes heller ingen bestemmelser i strafferegistreringsloven som ikke er regulert i politiregisterloven. Som følge av dette må strafferegistreringsloven oppheves i sin helhet, jf. også departementets uttalelser om dette i punkt 19.1 i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009).

4.2.3 Opphevelse og endringer av taushetspliktsbestemmelser i straffeprosessloven og politiloven

Politiregisterloven kapittel 5 og 6 om utlevering og taushetsplikt avløser i sin helhet straffeprosesslovens taushetspliktsbestemmelser i §§ 61 a–61 e, og disse må derfor oppheves.

For ordens skyld gjør departementet oppmerksom på at straffeprosessloven i tillegg til §§ 61 a–61 e inneholder bestemmelser som også regulerer forhold knyttet til taushetsplikt, slik som straffeprosessloven § 216 i som gjelder opplysninger knyttet til kommunikasjonsskontroll. Det fremgår uttrykkelig av politiregisterloven § 23 siste ledd at straffeprosessloven kapittel 16a fortsatt gjelder for taushetsplikt i tilknytning til kommunikasjonsskontroll. Begrunnelsen for dette er blant annet at taushetspliktsbestemmelsen i straffeprosessloven § 216 i første ledd tredje punktum ikke bare er en bestemmelse om taushetsplikt, men ikke minst en bestemmelse som innskrenker formålet med behandlingen av slike opplysninger. I henhold til politiregisterloven § 4 er hovedregelen at alle opplysninger innhentet til et bestemt politimessig formål også kan brukes til et annet formål, med mindre det er bestemt i lov at retten

til behandling er begrenset. Den nevnte bestemmelse i § 216 i representerer nettopp en slik begrensning, selv om den er utformet som en bestemmelse om taushetsplikt.

Videre vil politiregisterlovens bestemmelser om taushetsplikt i det alt vesentlige avløse hva som i dag er regulert i politiloven § 24. Bestemmelsen kan imidlertid ikke oppheves i sin helhet, idet politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål faller utenfor politiregisterlovens anvendelsesområde. Dette innebærer at politiloven § 24 fjerde ledd nr. 1 for så vidt gjelder intern bruk av opplysninger fra politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål må videreføres. Hensikten med politiloven § 24 fjerde ledd nr. 1 er å klargjøre at politiet internt kan benytte den informasjon som ett ledd i organisasjonen sitter inne med i enhver sammenheng hvor tjenestemessig behov tilsier det. Dette er også uttalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 11.9.4. Departementet finner imidlertid grunn til å tilføye at unntaket fra taushetsplikten bare gjelder i den grad formålet med behandlingen av opplysninger ikke er begrenset i lov eller i medhold av lov. At slike lovbestemte formålsbegrensninger går foran bestemmelsen i politiloven § 24 fjerde ledd nr. 1 er i utgangspunktet selvsagt, men det har likevel vist seg at det i så måte har oppstått enkelte misforståelser. Departementet finner det derfor hensiktsmessig at dette nå presiseres i den endrede politiloven § 24 første ledd. Typiske eksempler for spesiallover som begrenser formålet med behandlinger er egne lover om ulike registre. Når slike lover gir anvisning på at opplysninger i angjeldende register bare kan brukes til nærmere angitte formål, vil ikke den generelle regelen i politiloven endre på dette.

4.2.4 Endringer i andre lover som følge av opphevelse av bestemmelser i påtaleinstruksen kapittel 5

Politiregisterlovens system legger opp til at politiets plikt til å utlevere opplysninger etter anmodning skal reguleres av spesiallovgivningen. De bestemmelsene i påtaleinstruksen som gjelder utleveringsplikt etter anmodning videreføres således ikke i politiregisterforskriften.

På bakgrunn av at påtaleinstruksen § 5-8 oppheves foreslår departementet etter innspill fra Forsvarsdepartementet at bestemmelsens første ledd videreføres i forsvarspersonelloven ny § 15 a annet ledd. Det vises til de spesielle merknadene i punkt 6 og lovforslaget.

Påtaleinstruksen § 5-4 tredje ledd om politiets utleveringsplikt etter anmodning fra domstol, kommune eller fylkeskommune videreføres dels i domstolloven og skjønnsprosessloven. Det vises til de spesielle merknadene i punkt 6 og lovforslaget.

4.3 Endringer i andre lover som følge av politiregisterlovens bestemmelser om vandelskontroll

4.3.1 Innledning

I dette punktet omtales endringer i andre lover som følge av politiregisterlovens bestemmelser i kapittel 7 om vandelskontroll og attester. Behovet for endringer i andre lover er begrunnet i flere forhold. Politiregisterloven gir anvisning på overordnede og generelle regler om hvordan vandelskontroll kan gjennomføres, herunder til hvilke formål vandelskontroll kan foretas, hvilke typer politiattest som finnes og hvilke opplysninger som kan anmerkes og om hvordan fornyet vandelskontroll skal foretas. De konkrete hjemlene for vandelskontroll er nedfelt i spesiallovgivningen på angjeldende område, og det gjøres ingen endringer med hensyn til hvilke grupper personer det kan foretas vandelskontroll for. Derimot må de ulike hjemlene endres for å komme i samsvar med de generelle bestemmelsene politiregisterloven gir anvisning på, jf. nærmere om dette i punkt 4.3.2.

I punkt 4.3.3 omtales nødvendige endringer som følge av politiregisterloven § 39, som er en særskilt bestemmelse om politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige (barneomsorgsattest). Denne bestemmelsen må gjennomføres i de spesiallovene der formålet med vandelskontroll er å beskytte barn og unge, jf. nærmere om dette i punkt 4.3.3.

Videre vil som nevnt politiregisterloven avløse strafferegistreringsloven av 11. juni 1971 med tilhørende forskrift. Dette innebærer blant annet at de hjemler om krav om politiattest og vandelsvurdering, som i dag er hjemlet i strafferegistreringsforskriften, må flyttes til spesiallovgivningen. Dette omtales i punkt 4.3.4. Endelig omtales i punkt 4.3.5 endringer i konfliktrådsloven som følge av nye regler om politiattester.

4.3.2 Endringer i andre lover som følge av politiregisterlovens generelle bestemmelser om vandelskontroll og fornyet vandelskontroll

Endringsbehovet i enkelte spesiallover på grunn av politiregisterlovens overordnede og generelle regelverk er først og fremst begrunnet i å sørge for klarhet i omfanget av vandelskontrollen samt å etablere ensartethet hva gjelder terminologien. Som eksempel kan nevnes at flere bestemmelser i spesiallovgivningen inneholder formuleringer som etterlater tvil både med hensyn til hvilken type politiattest som kan kreves og med hensyn til hva en eventuell anmerkning på attesten innebærer. Som eksempel kan nevnes at det kreves "plettfri vandel", "hederlig vandel" eller at søkeren må fremlegge "tilfredsstillende politiattest" mv. Etter iverksettingen av politiregisterloven vil det være nødvendig konkret å angi hvilken type politiattest som kreves, slik disse er beskrevet i politiregisterloven §§ 40 og 41.

Videre finnes det etter gjeldende rett ingen generell bestemmelse i strafferegistreringsloven om å kunne kreve fornyet vandelskontroll i form av fornyet politiattest eller på annen måte. Som det fremgår av politiregisterloven § 43 har man ikke åpnet for fornyet vandelskontroll i form av utstedelse av fornyet politiattest med nærmere angitte tidsintervaller. I stedet gis brukerne av tidligere utstedt politiattest, det vil si arbeidsgivere mv., adgang til å få utlevert nye opplysninger fra politiet i samsvar med hjemmelsgrunnlaget for utstedelse av den opprinnelige attesten. Unntak fra dette gjelder bare i de tilfellene der utstedelse av ny politiattest er forankret i internasjonale rettsakter som Norge er bundet av.

På denne bakgrunn tilskrev Justis- og beredskapsdepartementet samtlige departementer med anmodning å bringe sine lov- og forskriftsbestemmelser om vandelskontroll i samsvar med ovennevnte, det vil si at det klargjøres hvilken type politiattest som kan kreves og at eventuelle bestemmelser om fornyet vandelskontroll bringes i samsvar med politiregisterloven § 43, med mindre den aktuelle hjemmelen er basert på en internasjonal rettsakt.

I samsvar med innspillene fra departementene foreslås det endringer i domstolloven §§ 220 og 223, vegtrafikkloven § 27 og inkassoloven § 5. Det vises til de spesielle merknadene i punkt 6 og lovforslaget.

4.3.3 *Endringer i andre lover som følge av politiregisterloven § 39 om barneomsorgsattester*

I politiregisterloven § 39 er det gitt en særskilt bestemmelse om politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige (barneomsorgsattest).

Bakgrunnen for bestemmelsen er blant annet et ønske om enhetlig vandelskontroll for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige. Etter § 39 kan det anmerkes flere forhold enn det som gjennomgående har vært vanlig ved slike attester i spesiallovgivningen. § 39 er imidlertid bare en mønsterbestemmelse, slik at den ikke i seg selv hjemler adgang til å kreve politiattest. Bestemmelsen må derfor gjennomføres i de spesiallovene som i dag hjemler krav om politiattest for den personkretsen det her gjelder.

På denne bakgrunn har Justis- beredskapsdepartementet tilskrevet samtlige departementer ved brev 4. desember 2009 med anmodning om at departementene foretar en gjennomgang av spesiallovgivningen med sikte på å identifisere de hjemler for politiattest som vil måtte endres i samsvar med politiregisterloven § 39.

I brevet ble det videre vist til at gjennomføring av § 39 i bestemmelser som allerede hjemler krav om politiattest til personer med oppgaver knyttet til mindreårige *ikke* må gjøres til gjenstand for ny høring. Dette gjelder selv om en henvisning til § 39 vil innebære at flere forhold kan anmerkes på attesten. Både i høringsnotatet om § 39 og i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) kommer det klart til uttrykk at slike bestemmelser vil bli erstattet med § 39. Innføring av et krav om vandelskontroll, enten det er barneomsorgsattester eller andre typer politiattester, må imidlertid sendes på høring på vanlig måte. Nye hjemmelsgrunnlag vil derfor ikke inntas i iverksettingsproposisjonen. Det samme gjelder for innføring av, eller utvidelse av, konsekvensen av anmerkning på politiattest (yrkesforbud).

På bakgrunn av innspill fra departementene foreslår departementet endringer i helsepersonelloven § 20 a og universitets- og høyskoleloven § 4-9 som følge av politiregisterloven § 39 første ledd. Det vises til de spesielle merknadene i punkt 6 og lovforslaget.

Departementet kan også nevne at enkelte departementer allerede har endret sine politi-

testhjemler med en henvisning til politiregisterloven § 39 første ledd.

4.3.4 *Overføring av hjemler for utstedelse av politiattest og vandelsvurdering fra strafferegistreringsforskriften til spesiallovgivningen*

Til tross for at man i de siste årene har gått over til å forankre hjemler om vandelskontroll i spesiallovgivningen, finnes det fortsatt en rekke slike hjemler i strafferegistreringsforskriften § 12. Når strafferegistreringsloven oppheves, vil også strafferegistreringsforskriften oppheves. Det er derfor nødvendig å overføre hjemlene for utstedelse av politiattest i forskriftens § 12 til de respektive spesiallovene. Der det ikke finnes relevant spesiallovgivning vil hjemmelen bli videreført i forskrift til politiregisterloven.

Strafferegistreringsforskriften §§ 6a, 6b og 9a inneholder hjemler for krav om vandelsvurdering, og også disse må overføres til spesiallovgivningen.

På denne bakgrunn foreslås endringer i adopsjonsloven § 3 a, tolloven § 12-15, arkivloven § 21, legemiddeloven § 30 a, heimevernloven § 29, forsvarspersonelloven § 15 a, domstolloven § 55, straffeprosessloven § 55, lotteriloven § 4 c, domstolloven §§ 73, 76, 77, 78, straffeprosessloven §§ 91 og 468, vernepliktsloven § 46 a og forsvarspersonelloven 15 a. Det vises for øvrig til de spesielle merknadene i punkt 6 og lovforslaget.

4.3.5 *Endringer i konfliktrådsloven*

Utgangspunktet etter konfliktrådsloven § 17 er at avgjørelse om overføring av en straffesak til megling i konfliktrådet ikke skal registreres i bøte- eller strafferegisteret. Imidlertid har disse i praksis blitt markert på uttømmende politiattest. Denne praksis er videreført i politiregisterloven, likevel slik at overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 71 a ikke skal anmerkes på uttømmende politiattest dersom vedkommende ikke har begått nye lovbrudd to år etter at konfliktrådsbehandlingen er avsluttet med godkjent avtale.

Endringen i konfliktrådsloven § 17 er således kun en klargjøring av gjeldende rett.

4.4 Politiregisterutvalgets forslag til endringer i straffeprosessloven uavhengig av politiregisterloven

4.4.1 Forslag til endring i straffeprosessloven § 28

4.4.1.1 Utvalgets forslag

Politiregisterlovutvalget foreslår i NOU 2003: 21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern enkelte endringer i straffeprosessloven som ikke har noen sammenheng med politiregisterloven.

Når det gjelder endringer i straffeprosessloven § 28 uttaler utvalget i punkt 14.8.6.3 på side 223 i utredningen følgende:

«For avsluttede straffesaker foreslår utvalget at utlevering kan skje når det er fastsatt i lov, men åpner samtidig for at det i forskrift kan gis bestemmelser om at utlevering kan skje når tungtveiende private eller offentlige hensyn taler for det. Utvalget foreslår samtidig at straffeprosessloven endres slik at den fanger opp både gjeldende § 28 første til sjette ledd, og påtaleinstruksens § 4-1. Med denne regulering vil det vesentlige av den utleveringsadgang fra avsluttede straffesaker til private parter som eksisterer etter gjeldende lovgivning, være hjemlet i lov. I tillegg til å forene gjeldende bestemmelser i straffeprosessloven § 28 og påtaleinstruksen § 4-1, er den absolutte rett til innsyn i dokumentene i avsluttet straffesak også utvidet til å gjelde den som har vært siktet i saken. Etter utvalgets oppfatning er det vanskelig å forsvare at den følgningen primært har vært rettet mot, og som har hatt full rett til innsyn mens saken verserte, ikke skal ha en tilsvarende rett når saken er avsluttet. Begrensninger i retten bør i tilfelle gjøres ved anvendelse av «misbruksbestemmelsen» i fjerde ledd.

Både med henvisning til alminnelig personvern hensyn og internasjonalt regelverk – EMK art. 8 og politirekommandasjonen – finner utvalget det vanskelig å foreslå at utleveringsadgangen fra avsluttede straffesaker også i fortsettelsen skal reguleres av den åpne og skjønsmessig bestemmelse i påtaleinstruksen § 4-2 tredje ledd. Slik utvalget ser det bør adgangen innskrenkes etter to linjer: Dels bør kriteriene for når det er adgang til å gi innsyn til private ut over det som følger av straffeprosessloven § 28 begrenses, og utvalget foreslår at det kreves «tungtveiende private eller offentlige interesser». Utlevering til forsikringselskaper, store arbeidstakerorganisasjoner eller større bransjeorganisasjoner som er nevnt som

eksempler fra gjeldende rett ovenfor i 14.8.6.2, kan imidlertid bidra til å fremme viktige samfunnsmessige hensyn, og en slik utlevering bør det fortsatt være adgang til. Et eksempel på utlevering ut fra tungtveiende private interesser kan være dødsulykker. Dødsulykker blir i stor utstrekning gjenstand for etterforskning, hva enten noen er mistenkt for straffbart forhold eller ikke. Foreldre som for eksempel har mistet en sønn under militærtjeneste kan når etterforskningen er avsluttet, og saken henlagt uten strafferettslig forføyning, ha et sterkt behov for å se gjennom etterforskningsdokumentene. Dette må det være adgang til å etterkomme uten at foreldrene må pretendere at de har til hensikt å anlegge privat straffesak eller saksøke Forsvaret.

Den andre linje for innskrenkning følger av at utleveringssituasjonene mer konkret beskrives i forskriftstekstene (som gjerne kan være påtaleinstruksens kp. 4) for eksempel slik at det angis i hvilke typesituasjoner det i avsluttede straffesaker skal være adgang til å utlevere opplysninger til pårørende eller massemedia.

Slik utvalget vurderer det, vil det også for fremtiden være et klart behov for å kunne utlevere opplysninger fra avsluttede straffesaker til andre enn de som har rettslige interesse. Slik utlevering bør bare kunne skje når det foreligger tungtveiende offentlige eller private interesser for slik utlevering. Situasjonene vil formentlig kunne variere meget, og egner seg derfor ikke for lovgivning. Utvalget har derfor bare tatt inn de grunnleggende kriterier i lovutkastets § 23 første ledd, og pålegger for øvrig Kongen å gi forskrift om slik utlevering av opplysninger fra avsluttet straffesak.»

4.4.1.2 Høringsinstansenes syn

Norsk Presseforbund (NP) og Norsk Redaktørforening (NR) hadde merknader til utvalgets forslag om å snevre inn adgangen til å gi forskrift om utlevering av opplysninger fra avsluttede straffesaker i straffeprosessloven § 28 siste ledd. Det anføres at utvalgets forslag om å stramme inn forskriftsadgangen står seg dårlig i forhold til Stortingets tidligere uttalte ønsker for medienes adgang til innsyn i avsluttede straffesaker. NP og NR viser til at Justiskomiteen, ved behandlingen av den opprinnelige straffeprosessloven § 28 i 1981 uttalte at § 28 var en «minimumsregel», og at det med forbehold om de opplistede unntak ikke var noe til hinder for at politiet ga utskrifter i større utstrek-

ning enn det som fulgte av første ledd, for eksempel til pressen. NP og NR viser til at Justiskomiteen også ved endring av straffeprosessloven § 28 i 1999 uttalte at domstolene burde være tilbakeholdne med å avslå søknader fra media om innsyn i dommer som er eldre enn fem år, dersom det ble gitt aktverdige grunner for søknaden.

Utover dette hadde ingen av høringsinstansene merknader til utvalgets forslag.

4.4.1.3 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i det alt vesentlige til utvalgets forslag til endringer i straffeprosessloven, og viser til den begrunnelsen som er gitt. Man slutter seg i midlertid ikke til utvalgets forslag hva gjelder endringen av § 28 siste ledd, der utvalget foreslår å innsnevre adgangen til å utlevere opplysninger fra avsluttede straffesaker ved at det stilles krav om «tungtveiende private eller offentlige interesser». Etter gjeldende rett gir § 28 siste ledd anvisning på at Kongen kan gi forskrifter om gjennomsyn og utlån i en straffesak mv. i tilfeller som ikke omfattes av bestemmelsens første eller annet ledd. Slike forskrifter er gitt i påtaleinstruksen § 4-2 tredje ledd, der det stilles krav om «saklig grunn» for at utlevering kan skje i de nevnte tilfellene. I tillegg til enkelte av de anførselene som er fremført av høringsinstansene, vil man også bemerke at vilkåret om «saklig grunn» i påtaleinstruksen § 4-2 ikke kan ses å ha medført nevneverdige problemer i praksis, noe som i seg selv tilsier at det ikke er behov for endring. Videre konstaterer også utvalget at det fortsatt vil være behov for å utlevere opplysninger fra avsluttede straffesaker til andre enn de som har rettslig interesse, men oppstiller som vilkår at det i så fall må foreligge tungtveiende private eller offentlige interesser. Utvalget forutsetter videre at det i forskrift gis en nærmere beskrivelse av når dette vilkåret kan anses oppfylt, og har i denne forbindelse anført noen eksempler, jf. gjengivelsen av utvalgets anførsler i punkt 4.4.1.1. Departementet har visse problemer med å se i hvilken grad utlevering av opplysninger til for eksempel forsikringsselskaper, bransjeorganisasjoner eller til etterlatte kan betegnes som «tungtveiende private interesser». Utlevering i disse tilfellene dekkes etter departementets oppfatning på en bedre måte av vilkåret om «saklig grunn», slik ordningen er i dag. Videre vil det være vanskelig at det i en forskrift gis en beskrivelse av hvilke tilfeller som faller inn under begrepet «tungtveiende interesser» uten at en slik bestemmelse enten blir for snever eller for kasuistisk.

På denne bakgrunn foreslår departementet at straffeprosessloven § 28 siste ledd ikke endres, med den følge at vilkåret for utlevering i de omtalte tilfellene fortsatt kan finne sted når det foreligger «saklig grunn». Det opplyses for ordens skyld at påtaleinstruksen § 4-2 vil bli overført til politiregisterforskriften.

Som følge av at departementet ikke foreslår å videreføre utvalgets utkast til straffeprosessloven § 28 siste ledd, må også politiregisterloven § 31 annet ledd siste punktum oppheves, idet man der allerede har gjennomført utvalgets forslag om at Kongen i forskrift gir nærmere regler om utlevering av opplysninger fra avsluttede straffesaker av hensyn til tungtveiende private eller offentlige interesser.

4.4.2 Utvalgets forslag til straffeprosessloven § 242

Utvalget foreslår endringer i straffeprosessloven § 242. Bestemmelsen gjelder innsyn i opplysninger fra verserende straffesaker. I dag har fornærmede krav på innsyn i straffesaksdokumentene etter straffeprosessloven § 242 første ledd. Etter påtaleinstruksen § 16-4 kan fornærmede og andre som har fremmet borgerlige rettskrav gis kopi av straffesaksdokumentene dersom det er nødvendig for at de kan ivareta sine interesser i saken, og det skal bare gis når det er ubetenkelig. Utvalget foreslår at adgangen til å utlevere opplysninger til andre som fremmer borgerlig rettskrav hjemles i straffeprosessloven § 242. Det vises også til det som står i utredningen på side 223 venstre spalte om at reglene i straffeprosessloven § 428, jf. § 404, jf. § 409 i liten grad sikrer den som har fremmet borgerlige krav rettigheter på etterforskningsstadiet, og den foreslåtte endring i § 242 anses derfor nødvendig.

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til forslaget.

Departementet er enig i utvalgets forslag om å endre § 242 slik at man sikrer at andre enn fornærmede som fremmer borgerlig rettskrav har samme rett til innsyn som fornærmede.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til lovendringer medfører ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

Hva gjelder de økonomiske og administrative konsekvensene av politiregisterloven vises det til Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 20.

6 Merknader til bestemmelsene i lovforslaget

6.1 Domstolloven

Til § 55 fjerde ledd

Nytt fjerde ledd i domstolloven § 55 er en konsekvens av at forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering oppheves. Det innebærer ingen realitetsendring i forhold til den nevnte forskriften. Hvem som er å anse som tilsettingsmyndighet, fremgår av domstolloven § 55 flg. Som tilsettingsmyndighet regnes her ikke bare det organ som treffer vedtak om tilsettingen, men også organer som forbereder vedtaket, som Innstillingsrådet for dommere. Tilsetting av dommerfullmektiger er nevnt særskilt, slik at det fremgår klart av loven at politiattest kan innhentes også for dommerfullmektiger.

Til § 73 annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Den aktuelle vandelsvurderingshjemmelen i forbindelse med valg av meddommere og lagrettemedlemmer viderefører strafferegistreringsforskriften § 6a.

Til § 76 første ledd

Det vises til merknadene til domstolloven § 73 annet ledd.

Til § 77

Det vises til merknadene til domstolloven § 73 annet ledd.

Til § 78

Det vises til merknadene til domstolloven § 73 annet ledd.

Til § 79

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-4 tredje ledd.

Til § 91 tredje ledd og femte ledd

Bestemmelsen i *tredje ledd* endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven.

Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 6a.

I *femte ledd* videreføres påtaleinstruksen § 5-4 tredje ledd.

Til § 220 fjerde ledd første punktum

Bestemmelsen endres slik at det tydelig fremgår at det kun kan kreves fremleggelse av ordinær politiattest. Endringen innebærer en klargjøring av gjeldende rett. Som tidligere beror det på en konkret vurdering hvorvidt ilagt straff skal være til hinder for å gi advokatbevilling.

Til § 223 annet ledd annet punktum

Det vises til merknadene til domstolloven § 220 fjerde ledd første punktum.

6.2 Skjønnsprosessloven

Til § 14 annet ledd

Det inntas en henvisning til domstolloven § 79 i forbindelse med at påtaleinstruksen § 5-4 tredje ledd videreføres i denne bestemmelsen.

6.3 Heimevernloven

Til § 29 annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav i.

6.4 Vernepliktsloven

Til § 46 a

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften §§ 6b og 9a.

6.5 Vegtrafikkloven

Til § 27 første ledd

Bestemmelsen endres slik at det tydelig fremgår at det kun kan kreves fremleggelse av ordinær politiattest. Endringen innebærer en klargjøring av gjeldende rett.

6.6 Straffeprosessloven

Til § 28

Endringene i bestemmelsen innebærer dels reelle og dels formelle endringer i forhold til gjeldende regulering.

De formelle endringer er foranlediget av at man forener den regulering som i dag finnes i straffeprosessloven § 28 og i påtaleinstruksen § 4-1. Dette innebærer at bestemmelsen både gjelder for saker som har fått sin endelige avgjørelse i retten, og saker som er avgjort av påtalemyndigheten, enten i form av henleggelse eller ved utferdigelse av forelegg, påtaleunntakelse eller beslutning om overføring til konfliktråd. I lovteksten vises dette at teksten er endret fra «rettsbøker og andre dokumenter i en straffesak som retten har avsluttet behandlingen av», til «rettsbøker og andre dokumenter i en avsluttet straffesak».

I gjeldende § 28 er allmennhetens rett til innsyn i dommer som ikke er eldre enn fem år, regulert i annet ledd. I påtaleinstruksen § 4-1 tredje ledd gjentas denne bestemmelsen, og i tillegg gis tilsvarende rett også for visse kjennelser. Endringen går ut på at påtaleinstruksens bestemmelse flyttes over til straffeprosessloven som bestemmelsens *tredje ledd*. Som *annet ledd* inntas påtaleinstruksens § 4-1 annet ledd som regulerer unntak fra innsynsretten i første ledd. I og med at denne bestemmelse tas direkte inn i loven, blir fullmaktsbestemmelsen i gjeldende fjerde ledd overflødig og blir følgelig opphevet.

De materielle endringer består i at siktede etter *første ledd* får den samme «absolutte» rett til innsyn i dokumenter i avsluttet straffesak som fornærmede har etter gjeldende bestemmelse.

Til § 55 tredje ledd

Nytt tredje ledd i straffeprosessloven § 55 er en konsekvens av at forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering oppheves. Det innebærer ingen realitetsendring i forhold til den nevnte forskriften. Som tilsettingsmyndighet regnes både det organ som treffer tilsettingsvedtaket, og organ som forbereder vedtaket.

Til § 161 a

Endringen er en konsekvens av at politiregisterloven § 50 siste ledd og § 51 siste ledd oppheves, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Til 242 femte ledd

Bestemmelsen skal sikre at andre enn fornærmede som fremmer borgerlige rettskrav har samme rett til innsyn som fornærmede, jf. nærmere om dette i punkt 4.4.2.

Til § 468 annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 6a.

6.7 Adopsjonsloven

Til ny § 3 a

Bestemmelsen innføres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav a, men det er foretatt enkelte endringer. Det er fast praksis at vandelskontroll i adopsjonssaker er obligatorisk, noe som nå gjenspeiler seg i ordlyden ved at begrepet «kan» er erstattet med begrepet «skal». Videre er «Helse- og sosialstyrene og fylkeskommunale barnevernmyndigheter» erstattet med «Departementet», idet det er departementet som etter dagens regler har myndighet etter adopsjonsloven.

6.8 Inkassoloven

Til § 5 sjette ledd

Bestemmelsen er endret som følge av politiregisterloven. Det er i hovedsak tale om endringer i terminologi. Det presiseres i bestemmelsen at det skal fremlegges en avgrenset uttømmende politiattest. Poliattiatten skal fortsatt være avgrenset til bestemte straffbare forhold som etter sin art kan svekke tilliten til at en person er egnet til å drive med inkassovirksomhet.

Etter *sjette ledd siste punktum* skal fornyet vandelskontroll foretas etter politiregisterloven § 43. Dette er en endring i forhold til gjeldende rett. Finanstilsynet vil ikke lenger kunne kreve fremleggelse av ny politiattest, men kan i stedet kreve utlevering av nye opplysninger av betydning i samsvar med hjemmelsgrunnlaget for utstedelse av den opprinnelige attesten.

6.9 Konfliktrådsloven

Til § 17

Bestemmelsen endres som følge av politiregisterloven §§ 40 og 41 som regulerer hva som skal anmerkes på ordinær og uttømmende politiattest. Endringen innebærer at avgjørelse om overføring av en straffesak til meglings i konfliktråd ikke anmerkes på en ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40 nr. 3 bokstav e. Avgjørelsen kan imidlertid anmerkes på en uttømmende politiattest, jf. politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a. Av denne bestemmelsen fremgår det at avgjørelse om overføring til konfliktråd i utgangspunktet skal anmerkes, men likevel ikke dersom vedkommende ikke har begått nye lovbrudd 2 år etter at konfliktrådsbehandlingen er avsluttet med godkjent avtale.

6.10 Arkivloven

Til § 21 annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav d.

6.11 Legemiddelloven

Til ny § 30 a

Bestemmelsen innføres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav h, men det er foretatt enkelte endringer. Nåværende bestemmelse går ut på at det skal utstedes uttømmende politiattest som skal vise brudd på narkotikalovgivningen, men likevel slik at den ilagte reaksjonen ikke skal vises lenger enn 5 år. I følge politiregisterloven skal det enten utstedes ordinær politiattest i samsvar med § 40 eller uttømmende politiattest i samsvar med § 41. Det er derfor ikke lenger adgang til å etablere særordninger i spesiallovgivningen der man opererer med andre tidsfrister enn de som fremgår av henholdsvis §§ 40 og 41 i politiregisterloven. På denne bakgrunn er bestemmelsen endret ved at det skal utstedes ordinær politiattest som er begrenset til å vise brudd på narkotikalovgivningen.

6.12 Lotteriloven

Til § 4 c annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven, og er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav n.

6.13 Politiloven

Til § 24

I *første ledd* er henvisningen til taushetspliktsreglene i henholdsvis straffeprosessloven og strafferegistreringsloven erstattet med en henvisning til politiregisterloven.

I *annet ledd* videreføres bestemmelsene i nåværende annet ledd annet og tredje punktum.

Tredje ledd er en videreføring av nåværende tredje ledd første punktum.

I *fjerde ledd* videreføres nåværende fjerde ledd nr. 1, dog slik at det for ordens skyld presiseres at eventuelle formålsbegrensninger i annen lovgivning går foran adgangen til informasjonsutvekslingen mellom politiets forvaltningsvirksomhet og politimessig virksomhet, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

6.14 Helsepersonelloven

Til § 20 a

Bestemmelsen endres som følge av politiregisterloven § 39 første ledd.

Første ledd fastslår at helsepersonell som skal yte helsehjelp til barn på nærmere fastsatte vilkår skal fremlegge politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd, som er en såkalt barneomsorgsattest. En barneomsorgsattest kan inneholde noen flere straffeovertrædelser enn en politiattest etter annet ledd. En barneomsorgsattest omfatter også overtrædelse av straffeloven § 162, § 201 a, § 219, § 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267, i tillegg til de som fremgår av annet ledd.

Annet ledd angir de straffebud som skal inngå i en politiattest som personer som skal yte helsehjelp til personer med utviklingshemming skal fremlegge. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett. Av annet punktum fremgår det at dette er en avgrenset uttømmende politiattest.

Tredje ledd er en videreføring av den bestemmelsen som i dag følger av første ledd annet punktum.

I *fjerde ledd* videreføres bestemmelsen om at politiattestene ikke må være eldre enn tre måneder.

Femte ledd er en videreføring av helsepersonelloven § 20 a tredje ledd. Det er imidlertid foretatt en endring ved at «ilagt forelegg» er erstattet med «vedtatt forelegg». Et ilagt forelegg er å anse som en verserende sak, som ikke er endelig avgjort. En slik avgjørelse kan derved ikke danne grunnlag for et yrkesforbud, og det må antas at det var en inkurie at man benyttet seg av dette uttrykket da loven ble fremmet. Dersom det på en barneomsorgsattest er anmerket overtredelse av en av de nye bestemmelsene, det vil si straffeloven § 162, § 201 a, § 219, § 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267, innebærer ikke dette i seg selv et yrkesforbud. I disse tilfellene må konsekvensene av merknader vurderes konkret.

6.15 Forsvarspersonelloven

Til ny § 15 a

Bestemmelsen innføres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven.

I *første ledd* videreføres strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav j.

I *annet ledd* videreføres strafferegistreringsforskriften §§ 6b og 9a samt reglene om politiets utleveringsplikt etter anmodning i påtaleinstruksen § 5-8 første ledd.

6.16 Universitets- og høyskoleloven

Til § 4-9 første og annet ledd

Bestemmelsen endres som følge av politiregisterloven § 39. Det tas inn en henvisning til politiregisterloven § 39 første ledd som angir hva som skal anmerkes på en barneomsorgsattest.

6.17 Tolloven

Til ny § 12-5

Bestemmelsen innføres som følge av at strafferegistreringsloven med tilhørende forskrift oppheves ved iverksetting av politiregisterloven. Bestemmelsen er en videreføring av strafferegistreringsforskriften § 12 første ledd nr. 4 bokstav b. Det er imidlertid nå tilføyd et annet ledd, hvoretter departementet i forskrift kan gi nærmere

bestemmelser om hvilke typer stillinger som er underlagt vandelskontroll.

6.18 Politiregisterloven

Til § 5 nr. 2 siste punktum

Slik § 5 nr. 2 er utformet nå, gis det bare hjemmel for å registrere informanter som gir opplysninger til kriminalitetsbekjempelsen utenfor den enkelte straffesak.

Denne beskrivelsen gjenspeiler imidlertid ikke realiteten, idet politiets informanter gir opplysninger både i og utenfor straffesaker. Det finnes heller ingen personvernmessige hensyn som tilsier at man skiller mellom informanter som gir opplysninger i eller utenfor straffesaker. I § 5 nr. 2 er det derfor tilføyd at bokstav d også får anvendelse for informanter i straffesaker.

Til § 8 første ledd

Det fremgår av § 8 siste ledd at bestemmelsen også får anvendelse for behandling av opplysninger i straffesaker, men slik at tidsbegrensningen i første ledd ikke gjelder. I bestemmelsens første ledd henvises det imidlertid bare til § 5 nr. 2, som omhandler kriminalitetsbekjempelse utenfor den enkelte straffesak. Siden bestemmelsen også gjelder for straffesaker, må det i første ledd også henvises til § 5 nr. 1.

Til § 10 første ledd

Endringen er rettelse av trykkfeil.

Til § 20 annet og tredje ledd

Bestemmelsen i nytt annet ledd er flyttet fra § 27 fjerde ledd. At ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere dem er en generell bestemmelse, og knyttes ikke bare til utlevering av opplysninger i forebyggende øyemed. Dette understrekes også av det faktum at selv ikke-kvalitetssikrete opplysninger som nevnt i § 8 kan utleveres for kontroll uten at dette er knyttet til et bestemt formål. Bestemmelsen i § 27 fjerde ledd flyttes derfor til § 20, som er den generelle bestemmelsen for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger. Videre må den begrensningen som gjelder for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger til bruk i den enkelte straffesak også gjelde for utlevering i avvergende og forebyggende øyemed. Dersom ikke-verifiserte opplysninger utleveres for å få dem verifisert, ligger det i

sakens natur at opplysningene ikke kan verifiseres før de utleveres.

Til § 22 annet ledd

Det er uheldig at ordlyden i § 22 annet ledd kan gi inntrykk av at utlevering av opplysninger bare kan skje dersom det er inngått avtaler med utenlandske myndigheter, samtidig som Norge også utleverer opplysninger til internasjonale organer i henhold til inngåtte avtaler. Som følge av dette er det tilføyd at bestemmelsene i § 22 også gjelder når det er inngått bindende avtale med internasjonale organer, jf. også nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Til § 27 fjerde ledd

Nåværende § 27 fjerde ledd flyttes til § 20 annet ledd. Fjerde ledd foreslås erstattet med en bestemmelse som tydeliggjør at politiet også kan utlevere opplysninger i forbindelse med deltakelse i ulike samarbeidsfora med det formål å forebygge kriminalitet, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Til § 28

Bestemmelsen er en videreføring av politiregisterlovutvalgets forslag til § 20, som regulerer taushetsplikt ved politiets «andre oppgaver». I følge bestemmelsen er taushetsplikten ikke til hinder for at opplysninger utleveres til andre politimesige formål enn de kriminalitetsbekjempende. Utvalget tok med begrepet «andre politimesige formål» sikte på ordenstjeneste og politiets service- og bistandsfunksjon. I motsetning til utvalget har departementet foreslått å definere politimesige formål i § 2 nr. 13, der man definerte også ordenstjenesten som kriminalitetsbekjempelse – i tillegg til etterforskning og forebygging av kriminalitet. Unntak fra taushetsplikten i forbindelse med etterforskning og forebygging er regulert i politiregisterloven §§ 18 og 19. Når det i § 28 heter at utlevering kan skje til andre politimesige formål enn de kriminalitetsbekjempende vil dette etter bestemmelsens ordlyd bare omfatte service- og bistandsfunksjonen i og med at ordenstjenesten er definert som kriminalitetsbekjempelse. Når man heller ikke har gitt en særskilt bestemmelse for ordenstjenesten, slik man har gjort for etterforskning og forebygging, innebærer det at man ikke har et unntak fra taushetsplikten når formålet er ordenstjenesten. Dette var ikke tilsiktet og det er derfor nødvendig å endre § 28, slik at det

uttrykkelig fremkommer at unntaket fra taushetsplikten gjelder både ordenstjenesten og politiets service- og bistandsfunksjon.

Til § 31 tredje ledd

Opphevelsen av tredje ledd siste punktum er en konsekvens av at departementet ikke foreslår å endre straffeprosessloven § 28 siste ledd i samsvar med politiregisterlovutvalgets forslag, jf. nærmere om dette i punkt 4.4.1.3.

Til § 35 første ledd

§ 35 første ledd er en videreføring av straffeprosessloven § 61 c tredje ledd første punktum. Under utarbeidelsen av proposisjonen til politiregisterloven har man imidlertid oversett at § 61 c ble endret ved at det ble tilføyd et nytt annet punktum. Siden hensikten var å videreføre § 61 c i politiregisterloven § 35 første ledd, tilføyes nå den endringen som ble foretatt i § 61 c.

Til § 42

Politiregisterlovutvalgets forslag til bestemmelsen i § 40 gikk ut på at den Kongen bemyndiger kunne utstede politiattester med flere eller færre opplysninger. Departementet har imidlertid ikke fulgt opp utvalgets forslag, slik at det nå bare er åpnet for at det kan anmerkes færre opplysninger. Bestemmelsens siste delsetning om at anmerkningen ikke skal kunne få uforholdsmessige konsekvenser for den politiattesten gjelder refererer til utvalgets forslag om at det kan anmerkes flere forhold på politiattesten. Siden dette ikke ble tatt til følge, gir siste delsetning ingen mening og må derfor strykes.

Til § 48 første ledd

Endringen er rettelse av trykkfeil.

Til § 50 tredje ledd

Bestemmelsen i § 50 tredje ledd vil bli overført til politiregisterforskriften, og oppheves i loven, jf. nærmere om bakgrunnen for dette i punkt 3.2.1.

Til § 51 fjerde ledd

Bestemmelsen i § 51 fjerde ledd vil på samme måte som § 50 tredje ledd bli overført til politiregisterforskriften, og oppheves i loven, jf. nærmere om bakgrunnen for dette i punkt 3.2.1.

Til § 57 syvende ledd annet punktum

Bestemmelsen om at det skal sendes ny melding hvert tredje år – uavhengig av om det har skjedd endringer – foreslås opphevet. En slik ordning ville medføre unødvendig mye arbeid for både den behandlingsansvarlige og Datatilsynet, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Til § 69 første ledd nr. 2, 9, 23 og 24

Endringen i nr. 2 har sammenheng med at bestemmelsene i § 50 siste ledd og § 51 siste ledd er overført til politiregisterforskriften. Ved at man derved i forskriften gjør unntak fra politiregisterloven, er det behov for en klarere forskriftshjemmel, jf. også nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Endringen i nr. 9 skal sikre at politiet fortsatt skal ha mulighet til direkte søk i politiets registre for å utøve sin virksomhet som forvaltningsorgan eller til sivile gjøremål. Dette er fast praksis i dag og vedtagelsen av politiregisterloven skulle ikke medføre noen endring på dette punkt. Presiseringen er likevel nødvendig siden politiregisterloven § 21 gir adgang til direkte søk til formål som er omfattet av loven. I utgangspunktet regulerer politiregisterloven bare behandling av opplysninger til politimessige formål. Bruk av opplysninger til politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål er i henhold til lovens § 29 å anse som utlevering av opplysninger til et annet formål. Av den grunn må det i forskriften åpnes for at utlevering til dette formål kan skje i form av adgang til direkte søk. I forskriften til politiregisterloven vil det bli gitt nærmere regler om hvilke registre det kan gis søkeadgang til. Politiet vil også kunne søke i registre for å utføre oppgavene knyttet til vandelskontroll, jf. lovens kapittel 7. At tilgang til registrene i

disse tilfellene er tillatt fremgår implisitt direkte av bestemmelsene i kapittel 7, og det er derfor ikke nødvendig at slik tilgang i tillegg hjemles i § 69 nr. 9.

Endringen i nr. 23 er begrunnet i behovet for å ha en forskriftshjemmel til å kunne gi forskrift om ansvarsfordelingen mellom Datatilsynet og andre kontrollorganer som i henhold til annen lovgivning skal ha tilsyn med politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

Nåværende nr. 23 blir nytt nr. 24.

Til § 70 annet ledd

Bestemmelsen hjemler adgang for Kongen til å gi overgangsregler i forbindelse med iverksettingen av politiregisterloven, jf. nærmere om dette i punkt 3.2.1.

6.19 Helse- og omsorgstjenesteloven

Til § 5-4

Endringene er i samsvar med tilsvarende endringer i helsepersonelloven § 20 a for å oppnå samsvar mellom bestemmelsene om vandelskontroll innenfor helsesektoren. For nærmere om dette vises til merknadene til § 20 a i punkt 6.14.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i politiregisterloven mv.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i politiregisterloven mv. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i politiregisterloven mv.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

§ 55 nytt fjerde ledd skal lyde:

Tilsettingsmyndigheten kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med utnevning av faste og midlertidige dommere og tilsetting av dommerfullmektiger.

Nåværende fjerde ledd blir femte ledd.

§ 73 nytt annet ledd skal lyde:

For kontroll etter § 72 kan det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

§ 76 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:
Bestemmelsen i § 73 annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 77 skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at Domstoladministrasjonen hvert halvår skal kontrollere om medlemmene av utvalgene av lagrettemedlemmer og meddommere og skjønnsmedlemmer er innført i fortegnelsen i strid med § 72, herunder om adgang for Domstoladministrasjonen til å begjære vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

§ 78 nytt annet punktum skal lyde:

Retten kan i den forbindelse begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

Nåværende § 78 annet og tredje punktum blir tredje og fjerde punktum.

I kapittel 4 skal ny § 79 lyde:

§ 79 Etter anmodning fra en domstol, kommune eller fylkeskommune, skal politiet gi opplysning om siktelse, tiltale eller dom mot personer som er aktuelle ved valg av lagrettemedlemmer, meddommere, skjønnsmedlemmer eller jordskiftemeddommere. Dersom det er gitt opplysning om siktelse eller til-

tale, skal det også gis underretning om sakens avgjørelse.

§ 91 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:
Bestemmelsen i § 78 annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 91 nytt femte ledd skal lyde:
Bestemmelsen i § 79 gjelder tilsvarende.

§ 220 fjerde ledd skal lyde:

Advokatbevilling kan bare gis til personer som har fylt 20 år og som godtgjør ved ordinær politiattest at de har ført en hederlig vandel. Videre må det ikke foreligge noe forhold som etter § 230 ville ført til at advokatbevillingen ville blitt satt ut av kraft eller kalt tilbake. Er en tidligere advokatbevilling kalt tilbake av grunner som nevnt i § 230 første ledd nr 2 til 4, må ny bevilling ikke gis før det forhold som førte til tilbakekallingen er brakt i orden.

§ 223 annet ledd skal lyde:

Autorisasjon gis av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Fullmektigen må ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, og det må godtgjøres ved ordinær politiattest at vedkommende har ført en hederlig vandel. Videre må det ikke foreligge noe forhold som etter § 230 ville ført til at autorisasjonen ville blitt satt ut av kraft eller kalt tilbake. Er en tidligere autorisasjon kalt tilbake av grunner som nevnt i § 230 første ledd nr 4, jf. femte ledd, må ny autorisasjon ikke gis før det forhold som førte til tilbakekallingen er brakt i orden.

II

I lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker gjøres følgende endringer:

§ 14 annet ledd skal lyde:

Ved oppnevningen skal det tas sikte på at utvalget får en allsidig sammensetning, og at de som oppnevnes har kyndighet på et eller flere områder som vanligvis berøres ved skjønn. Reglene i domstolloven § 70, unntatt annet ledd

nr. 1 om en øvre aldersgrense, §§ 71 til 74 og § 79 gjelder tilsvarende. Det samme gjelder retten til fritak på grunn av utført tjeneste etter domstolloven § 90 første ledd annet punktum.

III

I lov 17. juli 1953 nr. 28 om Heimevernet gjøres følgende endringer:

§ 29 nytt annet ledd skal lyde:

Lokale heimevernsmønder kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med opptak av frivillige til Heimevernet.

IV

I lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt gjøres følgende endringer:

Ny § 46 a skal lyde:

§ 46 a Militære myndigheter kan begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45 av personer som tilhører rikets krigsmakt og om personer som ennå ikke er utskrevet, til bruk for utskrivning, rulleføring og innkalling, og ved behandling av fritakssak etter lov 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Ved behandling av fritakssak etter militærnekteloven kan slik begjæring også fremsettes av siviltjenesten.

V

I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk gjøres følgende endringer:

§ 27 første ledd skal lyde:

Personer som skal ha offentlig godkjenning som trafikklærere, må være fylt 21 år. De må være edruelige og godtgjøre med ordinær politiattest at de har slik vandel at de finnes skikket som trafikklærere. De må ha gyldig førerkort for motorvogn av den gruppe som det skal gis undervisning i, samt ha bestått en trafikklærerprøve. Departementet kan fastsette tilleggskrav for visse motorvogngrupper.

VI

Lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering oppheves.

VII

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 28 skal lyde:

§ 28 Utskrift av rettsbøker og andre dokumenter i en avsluttet straffesak, kan kreves av

- a) den siktede,
- b) fornærmede,
- c) etterlatte, og
- d) enhver annen som det har rettslig interesse for.

Bestemmelsen i første ledd gjelder ikke personaliarapport og andre dokumenter som kongen i forskrift bestemmer skal arkiveres særskilt. Bestemmelsen gjelder heller ikke for dokumenter som inneholder taushetsbelagte personopplysninger fra annet offentlig organ som organet ikke har innhentet for bruk i straffesaken. Personer som nevnt i første ledd kan ikke uten rettslig interesse kreve utskrift av andre dokumenter med personopplysninger som ikke går frem av dom i saken.

Enhver kan kreve utskrift av en dom i en bestemt straffesak så langt som det ikke gjelder forbud mot offentlig gjengivelse av dommen, eller, dersom det gjelder slikt forbud eller utskrift nektes etter fjerde ledd, innsyn i domslutningen. Tilsvarende gjelder også for kjennelser som avgjør anker og kjennelser om habilitet, avvisning, gjenopptakelse, erstatning i anledning forfølgning og heving. Kravet kan alltid avslås hvis avgjørelsen er eldre enn fem år eller den som krever utskrift bare identifiserer avgjørelsen ved siktedes navn. Utskrift av dom eller kjennelse kan gis selv om de inneholder gjengivelser fra psykiatriske erklæringer, personundersøkelser eller andre personopplysninger. Utskrift av kjennelser i saker som nevnt i § 100 a skal ikke gis.

Utskrift skal nektes når det av hensyn til rikets sikkerhet eller forhold til fremmed stat ville være betenkelig å gi utskrift, eller når det er grunn til å frykte at utskriften vil bli nyttet på urettmessig vis. Overfor andre enn partene gjelder det samme når retten har gitt pålegg om hemmelighold. Utskrift kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første ledd, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til syvende ledd gjelder tilsvarende så lang de passer. Det kan ikke gis utskrift av dokumenter som retten tidligere har nektet innsyn i etter reglene i § 28 fjerde ledd, § 242 a, § 264 sjetten ledd, eller § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjetten ledd. Det kan heller ikke gis utskrift av dokumenter som inneholder opplysninger som påtalemynd-

digheten tidligere har begjært unntatt fra innsyn etter disse bestemmelsene, dersom påtalemyndigheten har innstilt forfølgningen etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ fordi den ikke fikk medhold i begjæringen.

Det kan ikke gis utskrift av den delen av rettsboken som er nevnt i §§ 21 a, 40 sjette ledd eller 52 tredje ledd.

Spørsmålet om retten til utskrift bedømmes i forhold til hvert enkelt dokument.

Avslås en begjæring om utskrift etter paragrafen her, kan spørsmålet begjæres forelagt retten til avgjørelse.

Kongen kan gi forskrifter om gjennomsyn og utlån av dokumentene i en straffesak, og om rett til utskrift av dokumentene i tilfeller som ikke omfattes av første eller tredje ledd. Reglene i fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende for slike forskrifter. Forskriften kan på samme vilkår regulere gjennomføringen av allmennhetens innsynsrett ved bruk av informasjonsteknologi.

§ 55 nytt tredje ledd skal lyde:

Tilsettingsmyndigheten kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med utnevning og tilsetting av embets- og tjenestemenn i påtalemyndigheten.

§§ 61 a til 61 e oppheves.

§ 161 a tredje ledd skal lyde:

Kriminalomsorgens behandling av personopplysninger ved personundersøkelsen reguleres av straffegjennomføringsloven kapittel 1 a, jf. personopplysningsloven. *Politiets behandling av personopplysninger ved personundersøkelsen, herunder sletting av slike personopplysninger, reguleres av politiregisterloven.*

§ 242 nytt femte ledd skal lyde:

Den som har fremmet et borgerlig krav i saken skal på begjæring gis adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter i den utstrekning det er nødvendig for at han skal kunne ivareta sine interesser i saken, og så fremt det kan skje uten skade eller fare for etterforskningens øyemed eller for tredjemann.

Nåværende femte ledd blir sjette ledd.

§ 468 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:
For kontroll etter § 72 kan militære myndigheter begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

VIII

I lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon gjøres følgende endringer:

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a Departementet skal kreve fremleggelse av uttømmende politiattest ved behandling av søknad om adopsjon.

IX

I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav gjøres følgende endringer:

§ 5 sjette ledd skal lyde:

Politiattest etter paragrafen her skal bare vise merknader om strafferettslige reaksjoner for overtredelse av straffeloven kapittel 15, 18, 22, 24 til 28 og 31, inkassoloven, konkurranselovgivningen, konkurslovgivningen, regnskapslovgivningen, selskapslovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen og verdipapirlovgivningen. *Overtredelsene skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1. Fornytt vandelskontroll kan foretas i samsvar med politiregisterloven § 43.*

X

I lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd gjøres følgende endringer:

§ 17 skal lyde:

§ 17 Avgjørelse om overføring av en straffesak til megling i konfliktrådet anmerkes ikke på ordnær politiattest, jf. politiregisterloven § 40 nr. 3 bokstav e. Avgjørelsen anmerkes likevel på uttømmende politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a.

XI

I lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv gjøres følgende endringer:

§ 21 nytt annet ledd skal lyde:

Riksarkivaren kan krevje framlegging av ordnær politiattest ved tilsetting i Riksarkivet eller statsarkiva.

XII

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. gjøres følgende endringer:

I kapittel IX skal ny § 30 a lyde:

§ 30 a Farmasøytisk industri, legemiddelgrossister og apotek kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40. Attesten avgrenses til å omfatte overtredelser av narkotikalovgivningen.

XIII

I lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. gjøres følgende endringer:

§ 4 c annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Lotteritilsynet kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest i forbindelse med autorisasjon som nevnt i første ledd.

XIV

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres følgende endringer:

§ 24 skal lyde:

§ 24 Taushetsplikt

For politiets behandling av opplysninger til politimessige formål, jf. politiregisterloven § 2 nr. 13, gjelder taushetsplikten i kapittel 5 og 6 i politiregisterloven. For politiets øvrige virksomhet gjelder forvaltningsloven §§ 13 til 13 f med de tillegg og begrensninger som følger av denne paragraf.

Taushetsplikten gjelder for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for politiet. Politiet kan pålegge personer, private institusjoner og andre offentlige organer taushetsplikt når det innhentes opplysninger med hjemmel i § 14 d eller dersom reell identitet til en person som benytter fiktive personopplysninger er eller vil bli avslørt.

Forvaltningsloven § 13 a nr. 1 gjelder ikke for opplysninger som kan skade politiets arbeid med å forebygge eller avdekke lovbrudd eller opprettholde ro og orden dersom de blir gjort kjent.

Taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 er ikke til hinder for at opplysninger fra politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål gjøres kjent for andre tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten i den utstrekning tjenestemessige behov tilsier det, med mindre formålet med behandlingen av opplysningene er begrenset i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov.

XV

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endringer:

§ 20 a skal lyde:

§ 20 a Krav om politiattest

Helsepersonell som skal yte helse- og omsorgstjenester til barn skal fremlegge politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd ved tilbud om stilling, ved inngåelse av avtale etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 femte ledd, tannhelsetjenesteloven § 4-2 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a sjette ledd, samt ved melding om åpning, overtagelse og inntreden i privat virksomhet, jf. § 18.

Helsepersonell som skal yte helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming skal i tilfeller som nevnt i første ledd fremlegge politiattest som viser om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på overtredelse av straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a. Overtredelsene skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1.

Plikten etter første og annet ledd omfatter ikke personell som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemming.

Politiattest som nevnt i første og annet ledd skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser som nevnt i annet ledd, er utelukket fra å yte helse- og omsorgstjeneste til barn eller personer med utviklingshemming.

XVI

I lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret gjøres følgende endringer:

Ny § 15 a skal lyde:

§ 15 a Vandelskontroll

Forsvaret kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med uttak av personell i internasjonale operasjoner.

Militære myndigheter kan begjære om at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45 av personer som tilhører rikets krigsmakt eller som er i sivil tjeneste i Forsvaret, dersom opplysningene kan ha betydning for avgjørelsen av om det skal reageres mot vedkommende ved disiplinær refselse eller påtale eller hvor det ellers er av særlig viktighet for de militære myndigheter å få

slike opplysninger på grunn av den tjeneste vedkommende utfører eller som man overveier å pålegge vedkommende.

XVII

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 4-9 første og annet ledd skal lyde:

(1) I studier der studenter kommer i kontakt med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring, kan det kreves at studentene legger frem politiattest ved opptak til, eller underveis i studiet. *I studier der studenter kommer i kontakt med mindreårige skal det kreves at studentene legger frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd.*

(2) *Politiattesten som nevnt i første ledd første punktum skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep, grove voldsforbrytelser eller straffbare forhold vedrørende besittelse og bruk eller omsetning av narkotiske stoffer eller medikamenter. Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøving, gjelder disse tilsvarende for studenter som deltar i praksisopplæring eller klinisk undervisning.*

XVIII

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

Ny § 12-15 skal lyde:

§ 12-15 *Politiattest*

(1) *Tollmyndighetene kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest i forbindelse med tilsettinger.*

(2) *Departementet bestemmer i forskrift hvilke typer tilsettinger det kan kreves fremlagt politiattest for.*

XIX

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd annet punktum nr. 2 nytt annet punktum skal lyde:

Bokstav d får også anvendelse i straffesaker.

§ 8 første ledd skal lyde:

Opplysninger kan uansett behandles i 4 måneder dersom det er nødvendig for å avklare om kravene i § 4, § 5 nr. 1 og 2 og § 6 første ledd nr. 1 er oppfylt.

§ 10 første ledd skal lyde:

Politiet skal føre registre som gir en fortløpende og døgkontinuerlig oversikt over alle vesentlige *opplysninger* om ordning og utførelse av polititjenesten på vedkommende sted. Registeret kan brukes til politimessige, forvaltningsmessige og administrative formål.

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Særlige regler for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger*

Opplysningene skal så vidt mulig verifiseres før de utleveres. Opplysningene skal fortrinnsvis utleveres i skriftlig form, og i så fall skal det fremgå at de er ikke-verifiserte. Dersom ikke-verifiserte opplysninger utleveres muntlig, bør det gjøres oppmerksom på at opplysningene er ikke-verifiserte.

Ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere opplysningene.

Ved utlevering til bruk i den enkelte straffesak og ved *avvergende og forebyggende virksomhet*, jf. §§ 26 og 27, gjelder kun første ledd annet punktum.

Bestemmelsen i § 53 gjelder tilsvarende.

§ 22 annet ledd skal lyde:

Opplysninger kan for øvrig utleveres til eller på annen måte gjøres tilgjengelig for utenlandske myndigheter eller *internasjonale organisasjoner* når dette følger av lov eller konvensjon eller avtale som er bindende for Norge, eller av avtale inngått mellom norske og andre nordiske myndigheter.

§ 27 fjerde ledd skal lyde:

Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at *politiet utleverer opplysninger til andre offentlige organer og institusjoner som inngår i et kriminalitetsforebyggende samarbeid når det er nødvendig for å forebygge kriminalitet. Bestemmelsen i tredje ledd kommer til anvendelse.*

§ 28 første ledd skal lyde:

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger utleveres til offentlige organer og private i den *utstrekning det er nødvendig for*

utøvelsen av ordenstjenesten og politiets service- og bistandsfunksjon.

§ 31 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 35 første ledd skal lyde:

Politiet eller påtalemyndigheten kan pålegge taushetsplikt når mottaker får opplysninger undergitt taushetsplikt i forbindelse med at de uttaler seg til eller på annen måte bistår politiet eller påtalemyndigheten. *Det samme gjelder når fornærmede, etterlatte og deres representanter får opplysninger undergitt taushetsplikt, jf. § 25 første ledd.*

§ 42 første ledd skal lyde:

Den Kongen bemyndiger, kan beslutte at færre opplysninger skal anmerkes på politiattesten, dersom dette ikke strider mot formålet med *politiattesten*.

§ 48 første ledd skal lyde:

Den behandlingsansvarlige har plikt til å informere den registrerte om at det er utlevert personopplysninger til offentlige organer og private *i deres interesse*, jf. §§ 30 og 31.

§ 50 tredje ledd oppheves.

§ 51 fjerde ledd oppheves.

§ 57 syvende ledd annet punktum oppheves.

§ 69 første ledd nr. 2, 9 og 23 skal lyde:

2. *særregler* for behandling av opplysninger i straffesaker,
9. tilgang, *herunder til formål som nevnt i politi-registerloven § 29*, og hvem som har tjenestemessig behov for opplysninger, jf. § 21,
23. *ansvarsfordelingen av tilsynsmyndighet etter § 58 mellom Datatilsynet og andre kontrollorga-*

ner, som har tilsynsmyndighet fastsatt i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov,

§ 69 første ledd nåværende nr. 23 blir nr. 24.

§ 70 nytt annet ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

XX

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. gjøres følgende endringer:

§ 5-4 skal lyde:

§ 5-4 *Politiattest*

Kommunen eller annen arbeidsgiver som yter tjenester etter loven her, skal ved tilbud om stilling eller oppdrag, *kreve politiattest i samsvar med helsepersonelloven § 20 a* fra personell som skal yte helse- og omsorgstjenester til barn eller personer med utviklingshemning. Plikten omfatter ikke personell som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemning.

Den som *har vedtatt* forelegg eller er dømt for overtredelser som nevnt i *straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a*, er utelukket fra å utføre arbeid eller oppgaver som omhandlet i første ledd.

XXI

Ikraftsettings- og overgangsregler

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at ulike bestemmelser i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

Tykk: AS O. Fredr. Aimesen. April 2013

241491